

adoptivfamiljer

MEDLEMSTIDNING FÖR FAMILJFÖRENINGEN FÖR INTERNATIONELL ADOPTION NR 3 2009

Ett nordiskt adoptionsmöte på Island gav Carin Fremling en del att tänka på.

Djupa rötter, eller inga rötter...

Nyligen deltog jag i ett möte med NAC, Nordic Adoption Council. NAC är en sammanslutning av de nordiska adoptionsorganisationerna. Det var många deltagare från de nordiska länderna som kommit samman för att ta del av förläsarnas senaste information i adoptionsfrågor. Alla våra nordiska länders myndigheter var också representerade. Föreläsningarna gav en god inblick i hur internationella adoptioner ser ut i dagsläget, men också hur vi hanterar olika frågor. Från Danmark, till exempel, berättade Lene Kamm att man i ett projekt erbjudit nyhemkomna föräldrar att träffa en psykolog vid några tillfällen efter hemkomsten. Något som naturligtvis blivit en viktig och uppskattad insats för många nyblivna föräldrar. Anknnytning är en förutsättning för ett bra gemensamt liv, och den måste fungera från båda hållen.

En föreläsare som särskilt fångade mitt intresse var Mia Dambach från ISS-IRC i Genova, som föreläste kring barnets tid innan adoptionen. ISS-IRC är en barnrättsorganisation bildad på 1920-talet för barns rätt att återförenas med sin familj efter kriget. Att ett barn som adopteras internationellt har haft ett tidigare liv och att det har stor betydelse för barnets utveckling, var vad hon ville belysa i sin föreläsning.

Numera vet vi mycket om hur viktigt all tid i ett barns liv är, och att människans ”rötter” bildas från det vi föds, ja kanske även innan. Därför ansåg hon att all den information man kan samla kring hur ett barn haft det tidigare i livet är otroligt värdefull. FFIA har alltid varit noga med att samla så mycket kunskap som möjligt kring barnets tidigare liv. Men som nybliven adoptivförälder är det kanske inte hur barnets tidigare liv sett ut som känns mest angeläget i stunden av nybliven föräldralycka. Synen på hur vi hanterar barnets tidigare liv har också förändrats.

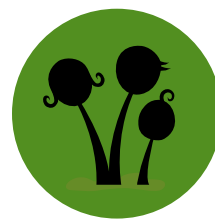
Att ge barnet både anknnytning och ”rötter” är en möjlighet för barnet att känna till sitt ursprung och få tillgång till sin kulturella bakgrund, och även den specifika miljö som barnet vistas i. Det kan vara avgörande för hur barnet senare hanterar sitt liv.

För något år sedan reste jag med några familjer som valt att åka till barnets ursprungsland, det var en fantastisk upplevelse, och ett sätt att ge barnet tillsammans med sin adoptivfamilj, en del av sitt ursprung. Det finns säkert många fler bra sätt. Hur har ni gjort? Själv ritade jag en gång en enkel karta av det barnhemmet som barnet bott på, till ett barn som jag eskorterade för många år sedan, och hoppas att den kan fungera som en pusselbit för det barnet. Hur ser era barns rötter ut? För även om de inte frågar finns frågan, var var jag innan, var finns mina rötter? Hur har ni adoptivföräldrar svarat era barn? Har barnet kunnat uttrycka sin frustration över att ha blivit övergivet? Som adoptivföräldrar har vi ett stort ansvar.

Hälsningar

ordförande FFIA

VI ADOPTIVFAMILJER
Medlemstidning för
**FAMILJEFÖRENINGEN FÖR
INTERNATIONELL ADOPTION**

ANSVARIG UTGIVARE
Carin Fremling

REDAKTION
Ing-Marie Söderberg
Råby 35
755 94 Uppsala
018-31 74 04
tillraby@telia.com

Kerstin Krebs
Svarvargatan 1:3
111 49 Stockholm
08-653 21 33
kerstin.krebs@telia.com

**MATERIAL TILL TIDNINGEN
SKICKAS TILL**
Ing-Marie Söderberg,
adress se ovan

OMSLAGSBILD
Farzana Rosell har lektion i
Bollywooddans vid Asha
Sadans familjeträff.
Foto Janne Tengqvist

Vi Adoptivfamiljer nr 3/2009

Ledare - SID 2

Efter adoptionsmötet

Stöd FFIA:s bistånd - SID 3

Rapport från kontoret - SID 4

Ingen kö till Kina och Colombia

Nordiska adoptionsorganisationerna - SID 5

Gemensamt uttalande

Vaf-familjen rapporterar - SID 6

Vi mår utmärkt!

Svårt få göra dyslexiutredning - SID 8

Föräldrar bör stå på sig

Föräldraledighet av olika modell - SID 10

Hur tar adoptivföräldrar ut ledigheten?

Om vardagsrasim - SID 12

Rinki Hult har läst "Adoption med förhinder"

Svårt att läsa och skriva - SID 15

Symptom och hjälpmedel

Familjesidor - SID 16

Medlemssidan - SID 19

Familjesida - SID 20

Familjeträff för Pune-barn - sid 17

Ge en biståndsgåva i jul

Allt sedan FFIA bildades har biståndsarbetet varit en del av vår medlemsverksamhet. Det är ett sätt att upprätthålla en levande, meningsfull kontakt och ett ömsesidigt utbyte med de länder som våra adoptivbarn kommer ifrån. Vi vet att många barn blir kvar på barnhemmen. Vi vet att de handikappade övergivna barnen är oerhört utsatta. Vi vet också att många adoptivfamiljer vill kunna bidra till att öka möjligheterna för dessa barn att utvecklas och bli delaktiga i samhället på samma sätt som alla andra, trots att de har ett funktionshinder.

Bland de mänskliga rättigheterna i Indien är kvinnors och barns rättigheter de mest eftersatta. FFIA:s bistånd går till att stödja barn och utsatta kvinnor i fem olika biståndsprojekt.

Healthy Feet-projektet i Kina ger handikappade barn chans att leva helt normala liv.

Sedan många år tillbaka har FFIA lämnat stöd till daghemmet Aruna i Kurunegala på Sri Lanka. Syftet är att ge fattiga föräldrar, många gånger ensamstående mammor, en möjlighet att behålla sina barn och inte behöva lämna dem på barnhem.

Läs mera om FFIA:s biståndsprojekt på www.ffa.se

Annons

Vänta på
barn
smycke

- smycket använde
jag varje dag,
fingrade på det och väntade...

SHE

www.studiohelene.se

KORT OM VÅRA LÄNDER OCH KÖSITUATIONEN

Till Kina och Colombia finns ingen kö för att skicka ansökan. Handläggningstiderna i länderna är dock långa. För dem som kan tänka sig att ta emot äldre barn och barn med särskilda behov kan det gå betydligt fortare.

TILL KINA OCH COLOMBIA finns ingen kö för att skicka ansökan. Ni som funderar på att adoptera från Colombia ska veta att handläggningstiden kan bli kortare än vanligt om ni tar emot ett barn eller syskonpar med åldersgånsen minst ”ej fyllda fem år”. Handläggningstiden generellt sett ligger för närvarande på cirka 3,5 år.

Vi vill också berätta att förmedlingen av barn med speciella behov från Kina enligt 48-timmarshandläggningen fortsätter att fungera väl. Hittills i år har vi förmedlat 43 barn via det så kallade 48-timmarssystemet.

Av de 43 barn med särskilda behov som hittills i år har fått ett hem i Sverige hade mer än hälften någon form av läpp-, käk- och gomspalt (LKG).

Övriga diagnoser som förekommer hos de barn som kommit hem i år är en liten grupp med hjärtfel, dysmeli/missbildade fingrar och tår samt microti. Några enstaka barn hade epilepsi, opere-

rad analatresi och sen utveckling. Ni som funderar på och har frågor kring denna särskilda handläggning är välkomna att höra av er till oss. Ni kan också finna information på vår hemsida och ta del av hemkomna familjers berättelser om deras väg till beslutet att adoptera ett barn med särskilda behov.

Vi tar gärna emot fler intresseanmälningar, då de flesta som anmäler sig har blivit utsedda som familjer åt dessa barn efter endast en kort tid. Era utredningar behöver inte specificera att ni är lämpade att ta emot ett barn med särskilda behov för att ni ska kunna ansöka. Intresseanmälningar är välkomna både från er som ännu inte påbörjat någon utlandsansökan och från familjer som redan har ansökan i Kina.

TILL THAILAND OCH INDIEN HAR vi kö för att skicka ansökan. Paret som senast påbörjade ansökan till dessa länder var anmälda i början av 2007.

Vi söker fler pilotfamiljer till Kenya. Vår samarbetspartner i Kenya är Little Angels Network, den största adoptionsorganisationen i Kenya. Little Angels Network samarbetar i sin tur med elva olika barnhem runt om i landet, varav nio av dem ligger i Nairobiområdet. Barnen som förmedlas för internationell adoption via Little Angels är oftast under två år. Alla barnen bor på barnhem som är privata och av varierande standard. Den juridiska proceduren innebär tre besök i domstol, båda makarna behöver närvara vid minst ett av dessa tillfällen.

Landet kräver att man stannar sex - åtta månader i landet och det blir en unik chans att lära känna ert barns födelse-land. Vi beräknar handläggningstiden till cirka två - fyra månader till barnbesked, avresa sker snabbt efter det. Intresserade familjer är välkomna att höra av sig.

Ovanstående förutsättningar avser ansökningar från par. FFIA har i nuläget mycket begränsade möjligheter att placera ansökningar från ensamstående. Ensamstående som påbörjat ansökan till Indien var anmäld 2002.

BARN SÖKER FÖRÄLDRAR. Vi får ofta förfrågan från våra samarbetskontakter om möjligheter att finna föräldrar till barn i olika åldrar. Läs gärna mer på vår hemsida under ”Barn söker föräldrar”.
Heléne Mohlin

Septembersol.
FFIA:s kontor tillfälligt utlokaliserat till Orust. Överst fr v Loredana Colque, Eva Turner, Britt-Marie Nygren, Kaisa Hammar. Nedre raden: Annikka Hedberg, Monica Samuelson och Heléne Mohlin.

FFIA:s kontor

tel 031-704 60 80
adoption@ffia.se
www.ffia.se

Vid de nordiska adoptionsorganisationernas möte på Island i september enades man om ett gemensamt uttalande. Det bygger på ambitionen att tydligare betona barnens rättigheter och högre etik vid internationell adoption. Uttalandet följer här nedan i original.

Samarbete mellan de nordiska adoptionsorganisationerna

The nordic approach to intercountry adoption is based on the rights of the child and higher ethical standards in intercountry adoption.

The Nordic Adoption Council's Conference 2009 on intercountry Adoption took place in Iceland from 3th to 6th of September. Present at the Conference were all of the NAC-members, who represent all but one of the Nordic organizations, i.e. the organizations from Norway, Sweden, Finland, Iceland and Denmark, accredited to work with intercountry adoptions plus parents organizations from some of the countries.

The Conference agreed upon the following joint global venture in intercountry adoption context, based on the ambition to put children's rights and higher ethics at the forefront of the agenda when it comes to practices and basic rules in intercountry adoption.

THE BACKGROUND IS WELL KNOWN: Intercountry adoption is under increasing pressure due to the fact that more and financially strong receiving countries have dramatically increased their number of approved families for adoption, while many of the traditional countries of origin have either put restrictions or barriers upon intercountry adoption or have closed up their intercountry adoption programmes completely due to better living conditions in the country, increased domestic adoption or – in worst case – excessive pressure from potential adoptive families resulting in scandals involving trafficking.

The Nordic organizations have – globally – the longest experience in mediating in intercountry adoption due to the fact, that intercountry adoption became a recognized social and legal phenomenon in the Nordic countries already some years after the Second World War.

At the conference celebrated in Iceland, the Nordic

Adoption Organizations – many of whom have celebrated 40 years' anniversary – agreed on the following standpoints to secure intercountry adoption processes based on ethics and responsibility:

* To engage in a joint effort with the Nordic Central Authorities, the accredited Adoption Organizations and the adoptive family associations in the Nordic countries to globally promote the Nordic Approach to Intercountry Adoption.

Hemvävda. Flickor på Island i de rätta tröjorna.

Samarbete mellan ...

* To emphasize the areas where the Nordic approach sets higher ethical standards than those established legally and by Intercountry conventions and promoting these areas, including the aim at abolishing private or independent adoptions, prohibiting contact with biological families prior to the adoption, to prohibit the intervention of private intermediaries, etc.

* To secure intensive support to giving countries with weak economies and structures to promote awareness, to empower public institutions and to help set restrictions.

* To globally promote adoption as a positive solution including the EU context where awareness of adoption as a positive solution for children at risk is highly underestimated.

* To secure networking and sharing of knowledge with other stakeholders in intercountry adoption.

* To promote the idea of having a li-

imited number of highly professionalized NGOs as accredited organizations to act as intermediaries in intercountry adoption, thereby securing continuity, engagement, sustainability and non-political engagement in the work.

* To do advocacy for the restriction of powerful receiving countries from putting undue pressure on the countries of origin by presenting huge number of applications which are not realistic seen in relation to the number of children available for adoption, and which puts immense administrative burdens on the countries of origin and might encourage trafficking

* likewise and for the above reasons to do advocacy among the Central Authorities of the receiving countries to impose regulations restricting the organizations from presenting one family's application to more than one country of origin simultaneously, unless in special and extreme circumstances

* To take responsibility for the post-adoption services, including the CAs taking responsibility for post-adoption

counseling, securing the child's right to its own history and the preservation of the files of the adoptees.

* To ensure that research has the proper focus on the rights of the child by ensuring – for example – that research concerning adoptees' development does not merely focus on a comparison between adoptees' development and the development of biological children, but does instead focus on adoption as an alternative solution to institutionalization or foster care placement of children at risk.

* To be agenda-setting in the European and global context, based on the many years of experience accumulated in the Nordic countries in the field of intercountry adoption.

The Nordic approach aims at securing the rights of the child and setting intercountry adoption into its right context as a good alternative for children, when a permanent family solution cannot be found in the child's country of origin.

NAC CONSISTS OF:

AC Børnehjælp (AC International Child Support) Denmark (www.a-c.dk), DanAdopt Denmark (www.danadopt.dk), Adoption & Samfund (Adoption & Society) Denmark (www.adoption.dk)

Interpedia Finland (www.interpedia.fi); Pelastakaa Lapset (Save the Children Finland) (www.savethechildren.fi); City of Helsinki Finland, (www.hel.fi/adoption); Adoptioerheer ry/Adoptivfamiljer Finland; (www.adoptioerheer.fi)

Islensk Ættleiðing (Icelandic Adoption Society) Iceland (www.isadopt.is)

Adopsjonsforum Norway, (www.adopsjonsforum.no); InorAdopt Norway (www.inoradopt.no), Verdens Barn (Children of the World) Norway (www.verdensbarn.no)

Adoptionscentrum Sweden (www.adoptionscentrum.se); Barnen Framför Allt (Children above All) Sweden (www.bfa.se); Barnens Vänner (Friends of Children) Sweden (www.bvadopt.se); FFIA Sweden (www.ffia.se)

Lär mer om NAC:

www.nordicadoption.org

Vi Adoptivfamiljers egen följetongsfamilj, familjen Andersson, har kommit igång ordentligt med sitt nya liv med lille Alfred.

Rapport från familjen Andersson i Göteborg

Mycket har hänt i familjen Anderssons liv sedan vi mötte dem första gången i Vi Adoptivfamiljer sommaren 2008. Alfred Zengmin har nu varit hemma i familjen sedan november. Hur är det nu, nästan ett år senare?

– Jo tack, alldeles utmärkt, rapporterar mamma Annika. Jag har varit hemma med Alfred fram till mitten av augusti, och nu är det pappa Hubert som är hemma.

Tanken är att Alfred skall börja på dagis i januari 2010. Han är fortfarande mycket mammig, men banden mellan far

och son blir starkare för varje dag. Nu ”myser” Alfred till och med med pappa, även om mamma är i närheten. Detta har inte hänt tidigare.

Alfred utvecklas och växer mycket bra. Visst är han lite kort, medger Annika, men i övrigt är han enligt BVC-sköterskan som vilken tvååring som helst.

I april gjordes den första operationen för hans gomspalt här i Sverige. Då slöts den bakre delen av gommen. Läppen var sedan

Far och son till sjöss

Rapport från ...

tidigare opererad i Kina. I mitten av november väntar den andra operationen.

Första operationen var tuff för hela familjen. Alfred gick tillbaka lite i utvecklingen och blev otrygg, men efter ett par veckor var allt som vanligt igen. Familjen hoppas mycket på nästa operation och att den skall underlätta för honom att komma igång med talet ordentligt.

ALFRED HAR OCKSÅ VATTEN i öronen, vilket tydligen är vanligt hos LKG-barn. Detta medför i sin tur att hans hörsel är något nedsatt. Detta är inget föräldrarna märker av, men det kan enligt logopeden hämma honom i hans språkutveckling. För att komma till rätta med problemet med vatten i öronen sätter man in plaströr i öronen. Om han fortfarande har kvar vatten i öronen vid nästa operation kommer plaströret att sättas in samtidigt med att gommen sluts.

Annika berättar att Alfred är jättenyfiken och vill lära sig nya saker och att talet har börjat komma igång. Det är mycket ljud och en del ord, men det mesta är ännu så länge obegripligt för utomstående. Mamma och pappa förstår honom dock ganska väl. Om de inte gör det blir han mycket frustrerad.

ALFRED HAR MYCKET HUMÖR, men är för det mesta mycket go och glad. Han är en mycket social kille som gillar att umgås med andra. Han vinkar gärna, säger hej och utdelar slängkyssar. Detta har gjort honom till en uppskattad kund i affärerna där Anderssons handlar.

Alfred älskar när mamma och pappa läser böcker för honom, men även att bygga och leka med duplo är populärt.

Att gå till sandlådan och åka rutschkana är väldigt roligt. Men allra roligast är nog bara att springa runt ute och se sig omkring. Alfred går hellre själv än åker vagn. I somras var familjen på Kolmården i två dagar.

Alfred envisades med att vilja gå och springa själv och inte åka vagn, något som resulterade i mycket löpträning för mamma och pappa.

– Vi har börjat spela memory med honom och detta uppskattas mycket, berättar Annika. Han skrattar så han kiknar när mamma eller pappa drar olika kort och inte får par.

I PINGSTHELGEN HADE ALFRED och hans föräldrar återträff med de tre andra familjerna som hämtade barn samtidigt med dem.

– Det var hur lyckat som helst och jättetrevligt, säger Annika. Vi tycker att det var sommarens händelse! Att få träffa alla igen och prata om allt som varit var väldigt givande. Barnen var lite försiktiga i början men efter ett tag gick det hur bra som helst. Det känns som att vi delar något och har så mycket gemensamt. Vi förstår varandra och kan stötta och ställa frågor som ”vanliga” föräldrar inte riktigt förstår eller ställs inför. Vi längtar redan till juni nästa år då vi skall ses igen.

– När vi intervjuades första gången i Vi Adoptivfamiljer i juni 2008 kändes allt ganska hopplöst, säger Annika. Framförallt ovissheten, när och om vi skulle bli föräldrar, var mycket påfrestande. Vi beslutade oss i slutet av sommaren för att vi var beredda att ta emot ett barn med särskilda behov och sedan gick allt väldigt fort. Det är ett beslut vi inte har ångrat. Alfred är vårt allt och han är helt underbar.

Pingst. Träff med Kinakusinerna

Lisas svårigheter med språket beror på dyslexi trodde hennes föräldrar, som själva fick se till att det blev en utredning. I dag får Lisa adekvat hjälp tack vare diagnosen.

För snart åtta år sedan blev Karin och Hans föräldrar till Lisa från Kina, idag tio år och fjärdeklassare. Till en början tillägnade sig Lisa svenskan snabbt och ord lades till ord, men efter en tid märkte hennes föräldrar att det började gå långsammare. Lisa började komma märkbart efter både adopterade och svenskfödda jämnåriga barn i sin språkutveckling.

Även BVC och så småningom personalen på Lisas förskola reagerade på att språkutvecklingen gick sakta. Lisa fick träffa en logoped, som bedömde att språkutvecklingen var sen men ändå låg inom det normala för åldern. Språket utvecklades, men sakta. Inför starten i sexårsverksamheten bedömde logopeden att hon låg efter språkligt, men ändå hade tillräcklig kunskap för börja där.

– När Lisa började första klass frågade vi efter extrastöd i svenska men fick nej, berättar Karin. Skolan tyckte att hon behövde stöd för att bli mindre blyg, och ett åtgärdsprogram för att förbättra självkänslan upprättades.

LISA FICK I STÄLLET EXTRA STÖD i matematik på klasslärarens initiativ. Karin och Hans fortsatte fråga efter extra stöd i svenska, men skolan tyckte inte att det var nödvändigt eftersom Lisa bara var ”lite sen”.

– I slutet av ettan funderade vi på om Lisa möjligtvis kunde ha dyslexi och kanske dyskalkyli, men det avfärdades av skolan eftersom det gick så bra för henne i skolarbetet, säger Karin.

Hemma kämpade både Lisa och hennes föräldrar med läxorna som kunde ta flera timmar att göra. När Lisa

Rätt diagnos vägen till effektiv hjälp

läste gick det långsamt, hon lade till eller drog ifrån bokstäver, vände på ord och läste fel både på lätta och svåra ord. När hon nådde slutet på en mening hade hon glömt början och det var bara att börja om.

I andra klass gjordes en logopedutredning. Lisa bedömdes ligga två till tre år efter språkligt, och arbetsminnet bedömdes som litet. Utredningen var allmän, och någon frågeställning om dyslexi fanns inte med i remissen, men hos Karin och Hans fanns misstankarna om dyslexi kvar.

LOGOPEDENS UTLÅTANDE om litet arbetsminne gjorde ändå att Lisa i tredje klass fick prova programmet RoboMemo, som är ett program för att förbättra arbetsminnet. Man tränar vid datorn i 30-minuterspass med hjälp av en coach som kan vara till exempel en lärare. Träningen läggs upp enligt ett kontrakt, där en belöning efter fem träningspass ingår, kanske ett biobesök eller något annat som känns lockande och roligt.

– Träningen var jobbig men gick bra, säger Karin. Efter ett par månader märkte vi att Lisa fått bättre talflyt, och det har i sin tur lett till att hon utvecklats socialt. Läsningen har också förbättrats.

När Lisa skulle börja fyran bytte hon skola. Den första skolan rapporterade över till den nya att Lisa var sen i sin språkutveckling, men inte hade dyslexi.

– Då fick vi nog, säger Karin med eftertryck. Vi vände oss till skolhälsovården för att få remiss till logoped för dyslexiutredning. Det kunde vi få, men kön i Västra Götalandsregionen, där vi bor, var två år!

Genom efterforskning fick Karin och Hans veta att de via egenremiss och fritt vårdval själva kunde välja en vårdgivare

som hade avtal med Västra Götalands-regionen. De fick kontakt med en logoped på annan ort, men med avtal med Västra Götalands-regionen, som hade fått en lucka i sin kalender under sommaren och som kunde ta emot Lisa.

– Vi skickade egenremiss och valde den här logopeden som vårdgivare, berättar Karin.

LISA UNDERSÖKTES OCH BEDÖMDES ha både ortografisk och fonologisk dyslexi, och kanske även dyskalkyli.

Personer med ortografisk dyslexi har svårt att uppfatta och tolka symboler, medan fonologisk dyslexi innebär att man har svårt att tolka ljud och identifiera det med ord i en text när man läser.

Lisas svårigheter med språk och läsning hade äntligen fått den förklaring som hennes föräldrar anat och gissat sig till långt tidigare.

– Det har varit viktigt att ha en diagnos som grund för att få till ett bra samtal med skolan. Nu kommer Lisa att få hjälpmedel både hemma och i skolan som kan hjälpa henne att kompensera sina svårigheter och använda sin intellektuella kapacitet fullt ut, säger Karin.

Lisa kommer bland annat att få talsyntes i datorn, och en så kallad Daisyspelare för att kunna lyssna på text. Med hjälp av Daisyspelaren kan hon lyssna på text i ett tempo som passar henne, och samtidigt följa texten i en bok. Då stimuleras och aktiveras hjärnan på ett annat sätt än när man bara använder ett sinne.

– Lösningen för oss blev att använda oss av det fria vårdvalet, och med hjälp av egenremiss få kontakt med en logoped som kunde ta emot oss snabbt.

Detta är en möjlig väg att gå om väntetiden för utredning är orimlig på

hemorten, särskilt när man vet att stöd bör sättas in så tidigt som möjligt.

– Vi har förlorat en del tid eftersom skolan så hårdnackat hävdade att det inte kunde vara dyslexi. Dyslexidiagnosen brukar man få tidigast i trean, och då finns misstanken om dyslexi och stödet redan innan utredning är möjlig att göra med säkerhet. Fonologisk träning ska helst sättas in före tredje klass, så i Lisas fall kunde det skett tidigare, säger Karin.

Traditionellt säger forskningen att åtta av tio dyslektiker är pojkar. Det ifrågasatts nu av ny forskning. Kanske är det så att flickor inte gör lika mycket väsen av sig, pluggar hårt och därför hänger med? Risken är att de barn som kämpar i tysthet, och hänger med tack vare egen och föräldrars envisa kamp, inte blir sedda av skolan.

Lisas föräldrar har ibland undrat om det är så paradoxalt att Lisa kunnat få hjälp fortare om hon inte kämpat så tappert för att klara skolarbetet?

EN LÅNG RESA FÖR ATT FÅ klarhet i varför Lisa halkade efter i sin språkliga utveckling har nått sitt mål, till stor del beroende på att Lisas föräldrar så envetet sökte svar på sina frågor, och vågade och orkade stå på sig. En ny resa – med positiva förtecken – har börjat, med det skönjbara målet att Lisa ska erövra sitt språk.

Kerstin Krebs

Läs mer om dyslexi på sidan 15 ►

Tiderna förändras, men fortfarande är det mest kvinnorna som tar ut föräldraledigheten. Adoptivföräldraskap är speciellt, kan det medföra fler pappaledigheter? Vi har inte sett någon undersökning om det ännu, men här berättar några adoptivfamiljer om hur de gjort.

Tid med barnen

Rätten till ledighet då ett barn fötts eller adopterats regleras i Föräldraledighetslagen. Lagen gör ingen skillnad mellan ledighet för vård av biologiska barn och adoptivbarn.

Föräldraledighetslagen reglerar också rätten till ledighet i form av förkortad arbetstid med eller utan föräldrapenning och rätten till ledighet för vård av barn, till exempel vid barnets sjukdom, med tillfällig föräldrapenning.

Rätt till ledighet för vård av barn, med eller utan föräldrapenning har man tills barnet är 18 månader. För den som har adopterat ett barn eller tagit emot ett barn i avsikt att adoptera det skall tiden 18 månader räknas från den tidpunkt då man fått barnet i sin vård.

DEN SOM VILL UTNYTTJA SIN RÄTT till föräldraledighet ska anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt. I samband med anmälan ska anges hur lång tid ledigheten är planerad att pågå.

Jämfört med många andra länder har svenska föräldrar ett försteg när det gäller möjligheten till föräldraledighet. Vi har flest föräldradagar i Norden, och betydligt fler än till exempel Frankrike där man kan få föräldrapenning i cirka ett halvår för att vara hemma med det första barnet. Eller USA där det saknas nationellt system för föräldraledighet, och det oftast är 12 veckors ledighet som gäller.

Svenska kvinnor (liksom kvinnor i hela världen) leder med hästlängder när det gäller uttag av föräldradagar, även

om papporna knappar in på förspårnet. 1974, det första år Statistiska Centralbyrån redovisar statistik över uttagna föräldradagar tog kvinnor ut 100 procent av alla uttagna föräldradagar. 1985 tog kvinnorna ut 94 procent och 1995 90 procent. 2007 tog kvinnor ut 79 procent av föräldradagarna och män 21 procent. Om jag gör en amatörmässig överslagskalkyl skulle uttaget av föräldradagar delas ungefär lika mellan män och kvinnor 2037, om ökningen av männens uttag sker i ungefär samma takt som den gjort sedan 1974.

Hur föräldraledighet tas ut, läggs upp och delas mellan två föräldrar är något som kan variera i oändlighet eftersom det handlar om vad som är bäst för den enskilda familjen. Adoptivfamiljens förutsättningar ser oftast annorlunda ut än i familjen med ett nyfött barn. Det finns (oftast) ingen amning som bestämmer att mamman ska vara hemma först, däremot kan det vara så att barnet väljer att knyta an till en förälder först.

Här följer några exempel på hur uttag av föräldraledigheten kan läggas upp.

MAGNUS: Vi har valt att dela på föräldraledigheten 60/40 så att jag har varit hemma två dagar varje vecka och min fru tre dagar varje vecka. Vi tror att det är det bästa för barnen och att det underlättar anknytningen till båda föräldrarna i samband med en adoption. Vår erfarenhet efter två adoptioner är att barnen väljer att vara med både sin mamma och pappa i nästan lika stor utsträckning.

Inför den första adoptionen pratade

vi mycket om hur vi skulle göra om det inte fungerade att dela på föräldraledigheten. Det är möjligt att vi hade anpassat ledigheten efter barnets behov om det inte hade fungerat så bra med anknytningen som det gjorde då.

Inför den andra adoptionen var det därför självklart att vi skulle göra på samma sätt och vi pratade inte ens om möjligheten att barnet kunde ha svårt att knyta an till någon av oss. Det kom därför som en chock när andra barnet omedelbart knöt an till pappa, men absolut inte ville vara med mamma.

Den första tiden hade vi möjlighet att vara hemma båda två under ett par veckor, och sedan bestämde vi oss för att trots allt ge barnet möjlighet att vara med både mamma och pappa. Det föll väl ut och anknytningsprocessen pågår fortfarande.

När man blir förälder genom adoption har man möjlighet att dela på föräldraledigheten på ett helt annat sätt än andra föräldrar redan från den första dagen.

Med nuvarande regler räknas dock inte partiell föräldraledighet som överhoppningsbar tid och om man skulle bli arbetslös riskerar man att få kraftigt sänkt a-kassa.

Våra politiker talar gärna om att man skall dela på föräldraledigheten men i praktiken är det svårt att välja ett bra alternativ för adoptivbarnen med dagens lagstiftning. Kanske är det något som adoptionsorganisationerna kan verka för att förändra?

HANS OCH ULLA-KARIN: Vi var gemensamt lediga fyra veckor den första tiden. Sedan varvade vi – Ulla-Karin tio månader, Hans nio månader och sedan Ulla-Karin fem månader. Vi ville att båda skulle ha möjlighet att vara hemma med vår dotter när hon var liten.

EVA OCH GÖRAN: Mamma var hemma ett och ett halvt år, pappa ett halvår – vi är nog en ganska traditionell familj!

ULRIKA: Jag kombinerade min föräldradighet med studier på halvfart båda gångerna, eftersom vi fick våra barn tätt.

Det har varit väldigt tuffa år, kan jag säga. Jag är klar med mina studier nu, men i backspeglarna – nej, jag önskar att jag kunnat lösa min utbildning på annat sätt!

ANNIKA OCH PETER: Vi var hemma båda i två månader när vi kom hem med vår dotter. Jag tog ut föräldrapenning och Peter använde sparad komptid, semester och lite tjänstledighet. Vi använde besparingar för att klara ekonomin. Att vara hemma tillsammans den första tiden är det bästa vi gjort.

MIA OCH HENRIK: Vi har nyligen kommit hem och ska vara hemma båda en månad. Sedan planerar vi att varva båda två, turas om att jobba en vecka och vara hemma en vecka. Dels vill ingen av oss helt tappa kontakten med jobbet, dels vill vi dela så lika som möjligt. Om det visar sig att vår son visar tydligt att han knyter an mer till den ena får vi kanske tänka om.

Kerstin Krebs

Pappa och barn. Magnus Marklund med Hanna och Johan.

Sverige har setts som ett icke-rasistiskt och till och med ett antirasistiskt land. Den bilden har dock utmanats under de senaste åren. Tobias Hübinette och Clara Tigervall har skrivit boken ”Adoption med förhinder – om vardagsrasism”. Rinki Hult resonerar med utgångspunkt från den.

Adopterade och vardagsrasismen

Jag är en 21-årig adopterad tjej som kom från Calcutta, Indien, hit till Sverige när jag var fem månader gammal. Detta är min första artikel i *Vi Adoptivfamiljer* och det är otroligt spännande. Tanken är att denna artikel ska handla om – som rubriken indikerar – adoption och vardagsrasism.

Som hjälp på traven och för att kunna sätta mig in i detta ämne har jag läst boken *Adoption med förhinder – Samtal med adopterade och adoptivföräldrar om vardagsrasism och identitet*. Den är skriven av Tobias Hübinette och Clara Tigervall. Tobias är adopterad från Korea, är asienforskare och numera verksam inom etnicitetsforskningen. Clara är adoptivförälder med två barn från Korea.

BOKEN ÄR UPPDELAD I TVÅ DELAR, där första delen – som är skriven av Tobias – handlar om adopterades erfarenheter av vardagsrasism, deras tankar kring etnicitet och ras, samt relationer till sina icke-vita kroppar. Den andra delen – som är skriven av Clara – består av samtal med adoptivföräldrar kring diskriminering och motståndsstrategier.

Det är den första delen som ligger i fokus för denna artikel, då jag själv som adopterad kan relatera mera till den

delen än den andra. Tobias och Clara poängterar att det är viktigt att studera just särbehandling av adopterade, eftersom det i nuläget finns en allmän kunskap om att människor med annan etnisk bakgrund särbehandlas negativt i det svenska samhället.

Sverige har setts som ett antirasistiskt och till och med ett icke-rasistiskt land. Den bilden har dock utmanats under de senaste åren. När diskussionen om särbehandling tas upp, ligger fokus oftast på de särbehandlades kulturella, språkliga eller religiösa skillnader gentemot majoritetens. Författarna pekar dock på en aspekt som inte ofta berörs när man pratar om diskriminering, nämligen det kroppsliga utseendets betydelse.

Det som författarna vill råda bot på med sin studie är tystnaden och osynliggörandet kring diskriminering som har att göra med utseendet. Det fysiska utseendet tycks ha betydelse, även om få vill kännas vid och tala om det. Så genom att studera adopterades och adoptivföräldrars erfarenheter anser författarna kunna uttala sig om hur rasbaserad diskriminering verkar i dagens Sverige.

När jag började läsa boken kände jag mig rätt kaxig. Som adopterad borde jag väl ha kommit i kontakt med de flesta

frågorna i boken, jag borde väl ha de flesta svaren! Men när jag började läsa så upptäckte jag snabbt att det fanns så många frågor som jag inte ens hade reflekterat över, trots att jag anser att jag har tänkt mycket över min adoption.

Det är just detta fokus som författarna har valt, den kroppsliga uppenbarelsens betydelse – den adopterades relation till sin icke-vita kropp – som är ny och inte som de klassiska frågorna man kan få.

ATT (INTE FÅ) TALA OM RAS OCH RASISM: ”Joakim kunde även vittna om att varje gång han får frågor om sin situation som utlandsadopterad så har det ända sedan han var liten alltid handlat om frågor som ”*Har du varit tillbaka?*” och ”*Har du hittat din familj?*” förutom sådana plattityder som ”*Hur trivs du i Sverige?*” och ”*Du är väl tacksam för att ha fått komma hit?*””

När man pratar om rasism så tänker många på ordet ”ras” och vad det innebär. Men det finns många som vill ta avstånd från det ordet, då det finns en stark laddning i det, när man ska beskriva att man ser annorlunda ut. En av informanterna i boken uttryckte en fobi för att använda ordet ras. Hon trodde att det kanske hade att göra med att hon hade

läst en kurs om förintelsen, men hon föredrog i alla fall att använda ”etniskt ursprung”. Dock kontrade en annan av informanterna med att säga att han inte hade något problem med rasbegreppet, då han ansåg att rasismen inte blev mindre för att man undvek att benämna den.

Han menade att det är just ordets starka laddning, som berättar vad det handlar om – maktförhållande – snarare än begreppet ”ethnicitet”. En tredje informant ville hellre mynta ett nytt begrepp för utlandsadopterade då han kände att ethnicitet lät mera politiskt korrekt. Samtidigt tyckte inte heller han att ordets innebörd räckte för att rama in adopterades situation, medan ras bar med sig en historia. Ett mindre laddat ord ville han istället ha.

NÄR DET GÄLLER VARDAGSRASISM

så har det gjorts andra, mer allmänna studier, som inte relaterar till adoption. Något som dessa studier har gemensamt är att man kan känna igen normaliserandet av vardagsrasistiska upplevelser. Tobias menade att det fanns en tydlig tendens hos informanterna att tona ned dessa och ursäktade dem med att personen ifråga hade en ”dålig dag”, ”inte visste bättre”, ”hade det jobbigt” eller ”hade problem”. Sedan förekommer det även att adopterade kritiserar sig själva för att övertolka vad de är med om.

ERFARENHETER AV SÄRBEHANDLING

i vardagen: ”Andreas: Jag har varit med om mycket, men jag vet inte om det är rasism. Som på morgonbussen, och då har jag bara bott i områden där det bor svenskar, jag har inte alls bott i invandratäta områden. Så åker man med bussen, men ingen sätter sig bredvid en, de står hellre upp! Och då undrar man, jaha, för jag luktar inte illa, och jag ser inte

jätteful ut. Eller som när man går hem från krogen och det går någon framför en, och de blir rädda. Jaha, de är rädda för att jag är svart. Och gamla tanter som stoppar in väskan, för det finns mycket att man är en invandrare som ska råna dem. Och går du in på ICA så följer de efter dig, eller att de inte tar fram guldet när jag är i en guldaffär.”

FÖR ATT INTE BARA använda mig av citat från boken *Adoption med förhinder* har jag pratat med en kille som heter Mani Tancred, också han adopterad från Calcutta. Han föddes 1986 och kom till Sverige som spädbarn.

Mani har även han fått tillgång till boken, så när jag ställde honom frågor tog jag vissa gånger hjälp av citat från den.

Citat ur boken: ”Johanna: Mina föräldrar sade, men gumman, vi tänker inte ens på att du ser annorlunda ut, för vi är så vana vid

dig! Jag försökte vara en i gänget, men det gick inte för jag stack ut så, och jag tyckte att det var jobbigt. Så jag gick hem till mamma och försökte få någon bekräftelse på att, ja du ser annorlunda ut men ta ingen skit, någon förståelse, men hon förstod inte! Det var samma sak i skolan, i stället för att se olikheten, ja du ser annorlunda ut och vi förstår att det är jobbigt, någon slags bekräftelse, men nej, ingenting alls! Så till slut gick man ju omkring och trodde att man var misstänksam och paranoid - är det bara jag som tycker att jag är svart, eller ser alla andra det också?”

Mani, kan du känna igen dig? Hur har dina föräldrar varit när det gäller att prata om adoption/utseende?

Rinki Hult

Adopterade och vardagsrasismen

– För mig har det här med adoptionen alltid varit en självklar vetskap. Mina föräldrar sa alltid att jag inte var som alla andra, fast på ett väldigt positivt sätt, när jag var liten. Mamma förklarade tålmodigt för andra barn i lekparken och när jag blev större kunde jag förklara själv, säger Mani och fortsätter:

– När jag var två år fick jag en syster som var familjens biologiska barn och två år senare en bror. Både utseende- och beteendemässigt är jag väldigt olik dem, medan de är lika varandra. Långa, blonda och ser nordiska ut.

– Trots detta har jag aldrig sett mig själv som annorlunda eller ens mörkare. Och trots att det alltid varit väldigt öppet i min familj och omgivning så har det aldrig påverkat mig negativt. Klart att man har vissa små kroppsnojjor, men vem har inte det?

Citat ur boken: ” Det handlar om en svårhanterlig ambivalens mellan att å ena sidan mentalt tänka på och föreställa sig själv som vit, men att ändå samtidigt teoretiskt veta att man delar sitt utseende med andra icke-vita.”

DETTA ÄR NÅGOT SOM Tobias formulerar i boken, hur tänker du Mani kring detta?

– Jag är uppväxt i den lilla staden Sigtuna, vilket även det är speciellt just när man diskuterar dessa frågor. Det är ett fantastiskt litet ställe vid Mälaren och påminner mycket om en Astrid Lindgren-saga. Det som varit genomgående för hela min uppväxt är att jag nästan alltid varit den enda som varit mörk och haft ett annorlunda namn. Det gällde under hela grundskolan och även i gymnasiet (som jag dock gick i Uppsala).

– Hur det här har påverkat mig är ju lite svårt att säga. Men jag skulle nog säga att det snarare förstärkt min ”svenskhet” än fått mig att känna mig annorlunda. Jag tänker aldrig ens på att jag har ett ovanligt namn eller kolsvarta ögon, säger Mani.

Vardagsrasism, anser du dig ha blivit utsatt för det och i så fall vilken typ?

– När det gäller vardagsrasism kan jag inte säga att det direkt drabbat mig. Jag har nog alltid varit ganska stark gentemot folks åsikter, gått min egen väg och heller inte varit någon som bråkar eller orsakar problem. Därför har jag klarat mig bra. Har upplevt att ungdomar omkring mig haft en underliggande respekt för mig på grund av det.

– Däremot kan det ju hända att människor yttrar sig en aning rasistiskt eller generaliserar för att sedan snabbt tillägga ”Men det gäller ju såklart inte dig, du är ju svensk!”. Det är ju en typ av rasism även det, menar Mani.

TROTS ATT DETTA ARBETE inte har varit direkt stort, så känns det som att jag har fått en helt ny inblick i ämnet och det finns så mycket att tänka på. Jag har insett att om jag själv hade svarat på de frågor som Mani fick, innan jag hade läst boken, hade de kanske sett annorlunda ut än om jag hade svarat nu, efter att jag har läst den.

Vardagsrasism är något som är otroligt svårt att sätta fingret på, vad är det som räknas som rasism? Varför har många börjat normalisera detta?

Vi människor är snabba på att kategorisera andra, vi sätter stämplor på många och med dessa kommer även förutfattade meningar och fördomar: Invandrare kan vara ett exempel på en kategori.

VISSA KÄNNER NOG ÄVEN en rädsla för att bli kategoriserade. Jag har aldrig tidigare tänkt på ”adopterad” som en kategori, men nu, man börjar ju tänka lite ... Hur ser andra på mig? Tror de att jag är adopterad, eller kanske att jag är invandrare? Är det någon skillnad på dessa

Mani Tancred

kategorier? Är det lättare att vara den ena eller det andra? För många är denna kategoriseringen vardag.

Har man slöja är man kanske van vid att folk tittar konstigt, eller att man blir behandlad på ett visst sätt. För andra handlar det kanske om att man har en annan hudfärg och en främmande person börjar tala på övertydlig svenska eller till och med engelska.

Många rycker på axlarna och tycker att ”detta är ju vardag, det är ju såhär det brukar vara.”

Det är just detta som är vardagsrasism, den är subtil och kanske inte lika stark och direkt som annan rasism, men i grund och botten handlar det om samma sak.

Rinki Hult

Dyslexi är en funktionsnedsättning som innebär att man har problem med att läsa och/eller att skriva. Dyslexiutredning görs av speciallärare eller logoped. Dyslexin kan inte botas, men hjälpmedel kan underlätta tillvaron. En uppskattning är att fyra till åtta procent av befolkningen har dyslexi, som inte har någonting med intelligens att göra.

Hjälp för dyslektiker

► På sidan 8-9 kunde vi läsa om hur Lisa äntligen fick en diagnos på sina problem.

Varför har en dyslektiker svårt att läsa och skriva?

- Det kan vara svårt att uppfatta och urskilja de olika språkljuden åt i ett ord, eller att minnas dem.
- Det kan också vara svårt att komma ihåg det man har läst.
- Det kan vara svårt att bara lyssna på ordens form utan att bry sig om vad de betyder, till exempel att höra vilka ljud som ingår i ett ord, att rimma eller att dela in ord i stavelser. Detta har visat sig ha stor betydelse för läs- och skrivutvecklingen.

SYMPTOM. Några kännetecken på dyslexi kan vara att man läser långsamt, trevande eller hackigt, man läser snabbt och gissar vad som står, man utelämnar eller läser fel på ord eller ändelser på ord, man lägger till bokstäver så att det blir andra ord (till exempel helt-helst, igen-ingen), man kastar om bokstäver i ord (till exempel bra-bar, börd-bröd), man vänder på ord, (till exempel sommos, tom-mot), man ägnar mycket tid åt samma text och läser den många gånger och man har svårt att minnas vad man läst.

Andra kännetecken är att man är osäker på bokstävers form och ljud, utelämnar vokaler eller kastar om konsonanter, utelämnar ändelser, spegelvänder bokstäver och siffror, glömmar prickar och ringar.

Tecknen på dyslexi, och kombinationen av dem, varierar från person till person.

NÅGRA EXEMPEL på så kallade kompensatoriska hjälpmedel för personer med dyslexi är: *Talsyntes*, att text med hjälp av olika dataprogram omvandlas till mänskligt tal

Daisyspelare/Daisyböcker. En DAISY-bok består av flera olika typer av filer som tillsammans gör det möjligt att hantera talboken som om den var en vanlig, tryckt bok. Man kan bläddra i den, söka med hjälp av register, sätta bokmärken med mera. En särskild DAISY-spelare eller en dator med DAISY-programvara krävs. De kommunala biblioteken kan hjälpa till med utbildning och information. Lärare kan via Talboks – och punktskriftsbiblioteket (TPB) låna Daisyspelare, och de kan också förskrivas som hjälpmedel.

Rättstavningsprogram

Böcker med stor stil. Många personer med dyslexi behöver böcker med extra stor stil för att underlätta läsning.

Personer som har fått diagnosen dyslexi kan oftast få de hjälpmedel de behöver förskrivna kostnadsfritt.

Det finns gott om böcker att läsa för den som vill veta mer om dyslexi. Lisas föräldrar rekommenderar *En liten bok om dyslexi* av Martin Ingvar. Fler litteraturtips kan man få genom de olika föreningar som finns (se nedan).

DET FINNS FLERA FÖRENINGAR, både för personer med dyslexi och familjer där det finns barn med dyslexi, liksom för personer som i sin yrkesroll kommer i kontakt med dyslexi.

Dyslexiföreningen startades 1989 och har sitt kontor på Karolinska institutet i Solna. Föreningen vänder sig till människor som kommer i kontakt med

dyslexi i sin yrkesroll, exempelvis lärare, forskare, psykologer. Föreningens inriktning är inte på dyslektikern som individ utan mer den vetenskapliga aspekten av dyslexi.

Föräldraföreningen Dyslektiska Barn är rikstäckande och har tio lokalföreningar.

Förbundet Funktionshindrade Med Läs-och Skrivsvårigheter.

Föreningen Engelska för Dyslektiker. Nystartad förening med målsättning att arrangera engelska läger i Sverige samt att vidareutveckla samarbetet med en engelsk skola.

EGENREMISS OCH FRITT VÅRDVAL. Lisas föräldrar använde sig av egenremiss för att få en utredning om dyslexi gjord. En egenremiss innebär att man själv söker vård hos en vårdgivare, som landstinget där man bor har avtal med. Man skriver helt enkelt en remiss själv där man beskriver sitt tillstånd, och varför man söker vård. I en del landsting finns särskilda blanketter att få på vårdcentralen. Undantaget egenremiss är högspecialiserad vård som hjärtkirurgi och liknande.

I Västra Götalands-regionen, där Lisa och hennes familj bor, kan man fritt välja vårdgivare utanför regionen, så länge den man väljer har avtal med regionen och om kostnaden maximalt är 20 000 kr. Från 20 000 kr och uppåt måste kostnaden först få klartecken från Vårdslussen.

Information om egenremiss kan man hitta på respektive landstings hemsida.

Kerstin Krebs

Källor: Vårdguiden Iris: www.iris.se, Talboks- och punktskriftsbiblioteket: www.tpb.se

Trots att Asha Sadans familjegrupp funnits i 16 år dyker det fortfarande upp ”barn” som inte varit med tidigare. Ja, till och med sådana som inte ens känt till att gruppen fanns.

Träff med nya deltagare

Asha Sadans familjegrupp har träffats 16 gånger sedan första mötet i Stockholm 1993. I år ägde träffen rum på Mäshults vandrarhem i närheten av Varberg. Åldersspannet bland ”barnen” var i år extra stort – mellan 11 och 42 år!

Marie-Shabnam Schmidt adopterades från Asha Sadan redan 1971, då hon var fyra år. Det var långt före FFIA:s tid, men Shabnam fick ändå PRAO:a på FFIA:s kontor när hon gick på högskolan. Trots detta fick hon inte förrän i år reda på att Asha Sadan-gruppen fanns. Shabnam

säger att hon är glad över att äntligen ha fått komma med, men är ledsen över alla år hon missat. Hon och hennes familj tar detta på allvar och är för säkerhets skull också med och arrangerar nästa års träff i Skåne.

EN SOM LÄNGE KÄNT TILL Asha Sadan-gruppen, men inte varit intresserad av att delta tidigare, är Sabina Ivenäs. För henne har intresset för ursprungslandet varierat under åren. Ett mer genuint intresse för den indiska identiteten, som yttrade sig i att hon började laga indisk mat, läsa indisk litteratur och adoptionslitteratur, växte så småningom fram. Det ledde till förberedelser för en återresa.

Sabina har inte haft något problem med att ha en indisk bakgrund, hon har varit intresserad av själva landet, och gjorde en del skolarbeten om Indien. Redan som liten sa hon: ”När jag blir vuxen ska jag åka till Indien”

När det blev dags valde hon att inte åka i grupp eller med familjen, utan tog bara med sin sambo.

– Jag ville kunna separera mina intryck från andras och inte ha några prestationskrav. Åker man på återresa

med föräldrarna blir det en annan sorts återresa, jag ville göra egna saker på egen hand.

Sabina är litteraturvetare och manusförfattare och undervisar i kreativt skrivande på Folkuniversitetet. Hon hade redan innan resan tankar på att skriva en egen bok om adoption och ville koncentrera sig på det.

Var Indien som du förväntat dig?

– Ja, alla känslor förstärktes, jag blev väldigt gripen. Dock kändes det som att det blev lite händelselöst efter ett tag, vi hade inte så mycket att göra. Det är nog

tabu att säga, man ska älska att åka tillbaka. Men jag tror att bästa sättet att lära känna en ny kultur är att ha lite tråkigt i den.

Genom litteraturvetenskapliga studier forskar Sabina vidare på adoptionslitteratur. Med fokus på frågan ”Hur ser en adoptionsberättelse ut?” undersöker hon självbiografier skrivna av adopterade. Hennes egen bok, ”Det tredje rummet”, kommer att ges ut nästa år. Naturligtvis kommer Vi Adoptivfamiljer att uppmärksamma den.

Ing-Marie Söderberg

Det tredje rummet. Sabina Ivenäs berättade om sin kommande bok för Asha Sadans familjegrupp.

Ingen Svensson längre

Filmen ”Ingen Svensson längre” är en dokumentär av Mattias Olsson och Tomas Hanslep.

Den handlar om Emilios adoptivpappa Bengt som har svårt att acceptera Emilios beslut att flytta tillbaka till sitt födelseland Colombia. I ett försök att komma sonen närmre reser Bengt dit. Under tiden har Emilio börjat leta efter sin biologiska pappa. Bengt bestämmer sig för att hjälpa till i sökandet, trots att

han är livrädd för vad som ska hända om de hittar pappan.

Filmen har blivit uttagen till den prestigefyllda dokumentärfilmfestivalen CPH:DOX som går av stapeln i november i Köpenhamn.

Gå till filmens hemsida för att få mer information om den: www.ingensvenssonlangre.com

Språken i filmen är svenska och spanska. Visas på SVT2 15 november kl 20.

Pune-träff med indisk buffé

Årets träff i Sjövik utanför Alingsås samlade stora och små med anknytning till Pune, Indien. Lika roligt att träffa såväl gamla som nya vänner och prata om Pune. Tack till Rose-Marie för arrangemangen och för god indisk buffé.

Birgitta & Clarinda Nilsson

Kompisarna från Pune

Känner ni igen dem? De tre flickorna som fick familjer förra året och som vi berättade om i Vi Adoptivfamiljer nr 2-08. Från Jayashree, Sujata och Parvati.

FFIA:s bistandsprojekt Pg 17 04 46 - 9

BISTÅND KURUNEGALA
Daghem i Sri Lanka
Marita Åmark
tel 044-12 01 45

BISTÅND KINA
Handikappade barn
Britt-Marie Nygren 031-704 60 80

BISTÅND KOLKATA
Katrine Fundin, 08-550 664 26

BISTÅND ASHA SADAN
Barnhem i Mumbai, Indien
Helen Tandemar
019-33 54 15

BISTÅND AHMEDABAD
Skola och fritidsverksamhet,
Indien. Rose-Marie Josefsson,
0370-491 09

NAZARETHS VÄNNER
Småbarnshem i Indien
Gunhild Stahle, 0500-48 51 38

KVINNOHUSET SUDHANTHRA
Madurai, Indien
Britt-Marie Nygren, 031-704 60 80
Maud Zackrisson, 031-28 66 23

BISTÅND PUNE
Barnhem Tara
Carin Fremling, 0702-99 64 04
Eva Minton, 040-45 01 85

BISTÅNDSSAMORDNARE FFIA
Britt-Marie Nygren 031-704 60 80

MER OM VÅRA BISTÅNDSPROJEKT:
<http://www.ffa.se/bistand/>

Vår 15:de återträff

I april 1995 var vi åtta familjer som åkte till Jiangxi-provinsen och hämtade hem våra underbara döttrar. I år hade vi vår 15:de återträff. I år var träffen förlagd till Huskvarna 28-30 augusti. Det är alltid lika kul att träffas både för tjejerna som kom samtidigt, oss föräldrar och syskon, alla ser vi fram emot träffarna. På bilden ser ni Na-Na Bergsten, Janina Korhonen, Hanna Lindquist, Linn Fredriksson, Sanna Nilsson och Linn Wihlborg.

INFÄLLD ÄR EN BILD från vår första träff 1995. Tjejerna är något större idag än då ... Det är Linn Fredriksson, Na-Na Bergsten, Sanna Nilsson, Mikaela Mohlin, Hilda Birgersson, Hanna Lindquist, Janina Korhonen och stående Linn Wihlborg.

En härlig helg i maj

Återträff i Fiskeboda, Julita, för våra tjejer som kommer från Shaoyang. Vi var sex familjer som åkte tillsammans till Kina i juli 1997 där våra härliga "spicy girls" väntade. Som vanligt hade vi en trevlig helg med mycket prat, korvgrillning och några t o m badade i Hjälmarén. Vi ser alla fram emot dessa träffar och tycker att det är lika trevligt varje gång. På bilden ser ni på övre raden: Ellinor Arvidsson, Jenny Jonsson, Johanna Korpjärvi och på nedre raden: Märta Nilsson och Joanna Korhonen.

Marit Korhonen

Välkommen hem i Skåne

Vi samlades sju familjer i Ålabodarna i regn och rusk. Inne var det levande ljus och japanska lyktor på borden, allt för att alla skulle känna sig välkomna. Barnen lekte och hade det roligt och de äldre syskonen spelade olika spel. FFIA bjöd på god tårta och bokstavskex som blev mycket populära. Innan vi skildes åt fick alla hemkomna barn varsin nalle och syskonen fick reflexer.

Heléne Persson och Agneta Wiktor
Skånerepresentanter för FFIA

KALENDARIUM

- 15 november kl 20
Dokumentärfilmen
"Ingen Svensson
längre"
visas på SVT2.
Emilio beslutar sig för
att flytta tillbaka till
sitt födelseland Colom-
bia. Läs mer på www.ingensvenssonlangre.com

- Fredagar i höst
Öppen förskola för
adoptivfamiljer i
Skaraborg
Fredagar jämna veckor
kl 9.30-12 i St Markus
kyrka i Skövde.

Skicka gärna in tips
till kalendariet!
Nästa nummer av Vi
Adoptivfamiljer kom-
mer mellan jul och
nyår. Manusstopp är 1
december.

Medlemssekreterare
Kaisa Hammar
kaisa.hammar@ffia.se
tel 031-704 60 93

Medlemssidan

Återresa till Kina i vår

Ta chansen och följ med på FFIA:s återresa till Kina. Det är ännu inte för sent att göra en intresseanmälan.

Resans längd planeras till cirka 12 dagar runt påskhelgen och arrangeras i samarbete med Kinaresor och BJRC, Beijing Jade-Rainbow International Culture Consultant Co. Ltd, där bland andra vår kontaktperson Wang Fang arbetar.

Resan inleds med några dagars besök i Beijing. Man skiljs sedan åt för att göra ett besök i "sin" provins och sedan samlas gruppen igen i Shanghai för att göra det avslutande programmet tillsammans.

Intresserad av att följa med? Välkomna att höra av er med frågor till Kaisa Hammar, tel 031-704 60 93 eller e-post kaisa.hammar@ffia.se

Tips på broschyrer att läsa inför en återresa:

Resan tillbaka

Att som adopterad besöka sitt ursprungsland.

Vem är jag, vem vill jag vara?

Om adopterades ursprung och identitet.

Broschyrerna finns att beställa hos FFIA; adoption@ffia.se

Pris: 40 kr/st + porto

Ge bort Vi Adoptivfamiljer

Som medlem i FFIA kan du skänka bort en prenumeration på Vi Adoptivfamiljer. Det skulle väl vara trevligt att glädja mormor, farfar eller förskolan med en årsprenumeration? Sätt in 200 kr på FFIA:s postgirokonto 72 08 41-6. Ange att inbetalningen gäller en gåvoprenumeration samt namn och adress på den som ska få tidningen.

Ny webbsida för FFIA

Om du inte har lagt märke till det än så har FFIA en alldeles ny webbsida. Samma adress, samma lösenord som förut.
Välkommen in!

www.ffia.se

Härligt gäng sötnosar

Första helgen i juni träffades ett härligt gäng tjejer på Odalgården utanför Uppsala. Dessa sötnosar kom hem med oss från Hunanprovinsen i Kina i mars 2007. Lovisa, Cecilia, Elsa, Louise, Siri, storasyster Nora, Wilma och längst fram storasyster Linn.

Ann-Sofie Rudström, Habo

Regnfri träff på Visingsö

1998 åkte vi sex familjer till Jiangxiprovinserna i Kina där vi för första gången träffade våra härliga döttrar. I början av september i år så hade vi vår 10:e återträff på Visingsö. Som vanligt var det mycket trevligt. På lördagen gjordes en cykeltur på hyrda cyklar till södra udden. Där dukades det upp mat och champagne för att fira extra. Det hängde moln på himlen men solen tittade fram då det behövdes och inget regn kom när vi var ute. På bilden ses Sandra Nilsson, Sara Leth, Maria Bergström, Joella Korhonen, Qin Andersson och Anna Krusensten.

Marit Korhonen

Tolfte träffen

Sommarlov ... sol, bad och sand mellan tårna, segling eller kanske Gothia Cup? För oss familjer som reste till Guangdongprovinsen i januari 1997 för att hämta våra flickor, betyder sommarlov också Kinaträff. Den första helgen i augusti möttes vi igen, för tolfte gången, på Solvikens vandrarhem utanför Tranås, och som vanligt var de allra flesta i vår stora grupp – fjorton familjer – med. Med tiden har gruppen utökats med många syskon, och vi utgör en ganska ansenlig skara när vi träffas. Vi har nu följts åt i tolv år, sett varandras barn växa och utvecklas och delar många härliga sommarminnen. Tack för i somras och vi ses igen nästa år!

Kerstin Krebs, Stockholm

